**A.L. 192 ta' l-1991**

## ATT LI JIRREGOLA L-KONDIZZJONIJIET TA' L-IMPIEG (KAP. 135)

### Ordni ta' *Standard* Nazzjonali ta' l-1991 dwar Żieda fil-Paga

BIS-SAĦĦA tas-setgħat mogħtija bl-artikolu 4 ta' l-Att li Jirregola l-Kondizzjonijiet ta' l-Impieg, il-Ministru tal-Politika Soċjali, fuq ir-rakkomandazzjoni tal-Bord tax-Xogħol għamel l-Ordni li ġej:—

Titolu u bidu fis-seħħ.

**1.** Dan l-Ordni jista' jissejjaħ l-Ordni ta' *Standard* Nazzjonali ta' l-1991 dwar Żieda fil-Paga u għandu jibda jseħħ mill-1 ta' Jannar, 1992.

Tifsir.

**2.** F'dan l-Ordni:—

"Att" tfisser l-Att li Jirregola l-Kondizzjonijiet ta' l-Impieg;

"Ftehim" tfisser il-Qbil Nazzjonali dwar Relazzjonijiet Industrijali iffirmat fl-10 ta' Diċembru, 1990 bejn il-Gvern, it-*Trade Unions* u Organizzazzjonijiet ta' Prinċipali kif rappreżentati fil-Kunsill Malti għall-Iżvilupp Ekonomiku, liema ftehim sar bl-ilsien Malti u l-verżjoni Ingliża hija traduzzjoni tiegħu.

Aġġustament għall-għoli tal-ħajja.

**3.** Iċ-ċifra ta' żieda fil-pagi għall-għoli tal-ħajja determinat skond il-provvedimenti tal-paragrafi 1.2 u 1.3 tal-Ftehim ġiet stabbilita għal Lm1.50c fil-ġimgħa għas-sena 1992, skond kif jipprovdu t-taqsimiet 1, 2 u 3 tal-Ftehim u għandha tiġi implimentata kif stipulat fl-imsemmi Ftehim. It-taqsimiet 1 sa 6 tal-Ftehim qed jiġu riprodotti bħala skeda ma' dan l-Ordni.

Impjegati mhux koperti bi ftehim kollettiv.

**4.** Iċ-ċifra taż-żieda msemmija fl-artiklu preċedenti għandha tapplika, kif stipulat fit-taqsima 3 tal-Ftehim, għall-impjegati *whole-time* li mhumiex koperti bi ftehim kollettiv.

Paga minima nazzjonali.

**5.** B'seħħ mill-1 ta' Jannar, 1992, il-paga minima nazzjonali fil-ġimgħa, relatata għal ġimgħa ta' xogħol normali, għandha tkun kif ġej:

| | |
|---|---|
| 18-il sena u fuqhom ..... | Lm35.63c fil-ġimgħa |
| 17-il sena ..... | Lm32.72c fil-ġimgħa |
| Taħt is-17-il sena ..... | Lm31.49c fil-ġimgħa |

Impjegati *part-time*.

**6.** Ħaddiema *part-time* għandhom jitħallsu *pro rata*, b'rata fis-siegħa ta' mhux anqas mill-paga minima nazzjonali maħduma skond l-artiklu 5 ta' dan l-Ordni divisa b'erbgħin.

Transitorja.

**7.** Minkejja d-dispożizzjonijiet ta' l-artikli ta' qabel ta' dan l-Ordni, ebda prinċipal ma jkun meħtieġ li jħallas iż-żieda għall-għoli tal-ħajja jew xi parti minnha maħsuba b'dan l-Ordni aktar minn darba waħda matul is-sena kalendarja 1992.

Tifsir.

**8.** Għall-finijiet ta' dan l-Ordni, "impjegat *whole-time*" huwa impjegat kif imfisser fis-subartikolu (2) ta' l-artikolu 29 ta' l-Att, u "impjegat *part-time*" huwa impjegat li ma huwiex impjegat *whole-time*.

Jemenda l-A.L. 210 ta' l-1990.

**9.** L-artiklu 3 ta' l-Ordni ta' *Standard* Nazzjonali ta' l-1990 dwar Żieda fil-Paga huwa b'dan imħassar.

## SKEDA

(Artiklu 3)

## FTEHIM

### A. Politika Nazzjonali li Tirregola l-Pagi

#### 1. Kumpens għall-Għoli tal-Ħajja

1.0 Iż-żjieda fl-għoli tal-ħajja tkun maħduma mill-Istatistiku tal-Gvern skond l-istatistika tar-'retail price index' maħduma taħt id-direzzjoni tal-kumitat tripartit indipendenti mwaqqaf biex jassigura l-ħdim ekwu ta' din l-istatistika.

1.1 Kull sitt xhur tul it-terminu ta' dan il-ftehim, il-Kunsill Malti għall-Iżvilupp Ekonomiku jinforma l-partijiet kollha bil-movimenti mbassra tar-'retail price index' għat-tliet snin ta' wara. Dan it-tbassir iservi bħala indikazzjoni fin-negozjati għall-ftehim kollettiv ġodda u ma jkunx pubblikat.

1.2 Għall-finijiet ta' dan il-ftehim, il-perċentwali taż-żjieda fl-għoli tal-ħajja li għandu jkun meħud fil-kalkulu tal-COLA għal kull sena, ikun determinat mill-moviment li jirriżulta fl-indiċi (annual average) fit-tnax-il xahar li jagħlqu fl-aħħar ta' Ġunju tas-sena ta' qabel.

1.3 Għandha tkun stabbilita ċifra ta' żjieda fil-pagi għall-għoli tal-ħajja (COLA) billi:

1.3.1 Il-perċentwali stabbilit f'paragrafu 1.2 ikun applikat fuq paga ta' Lm40 (erbgħin lira) liema ammont jiżdied fl-ewwel ta' Jannar ta' kull sena bl-ammont ta' COLA stabbilit.

1.3.2 Ir-riżultat jiżdied jew jitnaqqas biex jersaq għall-eqreb nofs lira.

1.3.3 Din iċ-ċifra titnaqqas bl-ammont ta' benefiċċji soċjali li l-Istat jista' jagħti matul is-sena li tibda minn meta din iż-żjieda tkun effettiva. Appendiċi I juri d-dettalji tal-paga soċjali.

1.4 Iż-żjieda għall-għoli tal-ħajja tkun effettiva fuq iż-żjidiet li jaqgħu wara l-ewwel ta' Jannar wara d-data li tkun stabbilita.

1.5 Il-partijiet kollha għal dan il-ftehim jirriaffermaw l-impenn tagħhom li fl-interess tal-kompetittività ta' l-azjendi tagħna, ikun hemm kontroll tal-għoli tal-ħajja.

## 2. Ftehim Kollettiv

2.0 Kull ftehim kollettiv għandu jkun jorbot fuq tul ta' mhux inqas minn tliet snin.

2.1 Ħlief għal providimenti oħra f'din it-taqsima, il-pagi kif maqbula fil-ftehim kollettiv ikunu dawk effettivi tul it-terminu kollu tal-ftehim.

2.2 Il-ftehim kollettiv għandu jindika ċ-ċifri ta' tbassir tal-għoli tal-ħajja komunikati skond paragrafu 1.1 u meħuda bħala bażi fil-ftehim għal żjidiet fil-pagi.

2.3 Meta f'xi sena ż-żjieda tal-ftehim kollettiv tkun inqas mill-COLA, allura għandha tingħata żjieda supplimentari biex iż-żjieda effettiva tkun daqs il-COLA.

2.4 Fil-bidu ta' l-aħħar sitt xhur tal-ftehim kollettiv, għandhom ikunu stabbiliti:

2.4.1 L-ammont ta' żjieda attwalment mogħtija tul il-ftehim

2.4.2 Iż-żjieda li kienet tingħata fil-każ li ż-żjidiet maħsuba aktar mill-COLA mbassra żdiedu ma' l-ammonti attwali ta' COLA tul it-terminu tal-ftehim.

2.5 Id-differenza bejn dawn l-ammonti sija favur il-ħaddiem u sija favur min iħaddem, għandhom ikunu kompensati kif miftiehem bejn iż-żewġ partijiet, fil-Ftehim Kollettiv ta' wara.

2.6 Hu mifhum li l-provedimenti f'paragrafi 2.4 u 2.5, għalkemm japplikaw għal kull ftehim kollettiv milħuq waqt it-terminu ta' dan il-qbil, huma meqjusa bħala transitorji fl-iżvilupp lejn negozjar aktar ħieles.

## 3. Haddiema mhux koperti b'xi ftehim kollettiv

3.0 F'każ ta' ħaddiema li ma jkunux koperti b'xi ftehim kollettiv, il-Gvern għandu jieħu dawk il-miżuri meħtieġa biex kull COLA tiżdied mal-pagi tagħhom b'effett mill-ewwel ta' Jannar ta' kull sena.

## 4. Tribunal ta' Arbitraġġ Finanzjarju

4.0 F'każ li xi azjenda, fi kwalunkwe stadju tal-ftehim kollettiv, tiddikjara li, għal raġuni jew raġunijiet li tħoss li jkunu validi, ma tkunx f'qagħda li tagħti kif miftiehem iż-żjidiet jew xi parti minnhom, għandha tfittex reviżjoni tal-qbil tagħha mar-rappreżentanti tal-ħaddiema u, fejn dan ma jintlaħaqx, wieħed mill-partijiet jew it-tnejn flimkien, għandhom il-jedd li jressqu l-każ quddiem tribunal indipendenti mwaqqaf minn qabel għal dan il-għan.

4.1 It-tribunal għandu jkun magħmul minn chairperson u żewġ membri.

4.1.1 Għal dan il-għan, għandhom jiġu magħmula żewġ listi bi qbil bejn it-tliet naħat; waħda ta' mhux anqas minn ħames persuni adatti għal chairperson u l-oħra ta' mhux anqas minn għaxar persuni li jistgħu jkunu membri tat-tribunal.

4.1.2 Qabel kull każ għandhom jittellgħu bix-xorti fil-preżenza tal-partijiet konċernati l-ismijiet ta' chairperson u żewġ membri. Għal dan il-għan, id-data, il-ħin u l-post għandhom jiġu notifikati lill-partijiet mill-awtorità responsabbli.

4.2 Kull membru tat-tribunal qabel jibda fil-kariga tiegħu għandu jagħmel dikjarazzjoni bil-ġurament quddiem l-Avukat Ġenerali tar-Repubblika, fuq formula preskritta għal dan il-għan, li fiha jistqarr li m'għandu interess personali ta' ebda xorta, la dirett u lanqas indirett, fil-każ quddiemu u li jista' jkun ta' konflitt mal-kariga tiegħu bħala membru tat-tribunal.

4.3 It-tribunal għandu jistħarreġ il-każ u f'mhux iżjed minn tliet xhur minn dakinhar li l-każ jiġi lilu riferit jiddeċiedi liema żjieda jew żjidiet minn dawk miftiehma jkunu jistgħu jitħallsu mill-azjenda.

4.4 It-tribunal ikollu s-setgħa li jsejjaħ kull persuna oħra quddiema biex iressaq ix-xhieda tiegħu b'affidavit u/jew jagħti evidenza u/jew jipproduċi kotba u/jew dokumenti oħra kollha rilevanti.

4.5 It-tribunal ikollu s-setgħa li jamministra l-ġurament lil kull persuna li tidher quddiemu meta u jekk iħoss il-ħtieġa.

4.6 Kull membru tat-tribunal jirċievi rimunerazzjoni xierqa għal kull każ li jisma'.

4.7 Kull deċiżjoni tat-tribunal tkun finali u tkun torbot lill-partijiet. Hu mifhum li ċ-ċirkustanzi eżaminati mit-tribunal jiġu meqjusa li jkomplu fis-seħħ għal żmien sena, u għalhekk id-deċiżjoni tiegħu tkun torbot biss għal sena jew sa meta tasal xi żjieda oħra fil-Ftehim Kollettiv u b'riżultat ta' dan il-Ftehim.

## 5. Ċirkostanzi Straordinarji

5.0 Jibqa' miftiehem li fejn u meta jinqalgħu ċirkustanzi straordinarji li minħabba fihom l-ekonomija tal-pajjiż, fil-fehma unanima tal-Kunsill Malti għall-Iżvilupp Ekonomiku, ma tkunx tiflaħ issostni xi waħda jew iż-żjidiet kollha miftiehma, allura l-Kunsill jista' jawtorizza tibdil f'dan il-ftehim taħt dawk it-termini u għal dak il-perijodu li l-istess Kunsill jista' jiddetermina. Qed jingħataw eżempji ta' ċirkustanzi straordinarji bħal dawn fl-appendiċi II.

5.1 Għal finijiet ta' artikolu 5.0, il-Kunsill Malti għall-Iżvilupp Ekonomiku għandu, mhux aktar minn tliet xhur tliet xhur mit-tmiem ta' kull trimestru, jagħti lill-partijiet imsieħba fi ħdanu, rapport biċ-ċifri relevanti.

## 6. Terminu ta' dan il-ftehim

6.0 Dan il-ftehim għandu jorbot għal tliet snin minn dak inhar li jiġi iffirmat.

6.1 Kull sentenza tat-tribunal ta' arbitraġġ finanzjarju tibqa' tapplika tul is-sena sħiħa kif stipulat f'sub paragrafu 4.7 ta' dan il-ftehim, saħansitra jekk matul dak iż-żmien jiskadi dan il-ftehim.